

Terminologia servile

Ath. VI 267c-e

διαφέρειν δέ φησι Χρύσιππος (*SVF* III 86, fr. 353) δοῦλον οἰκέτου γράφων ἐν δευτέρῳ περὶ ὁμονοίας διὰ τὸ τοὺς ἀπελευθέρους μὲν δούλους ἔτι εἶναι, οἰκέτας δὲ τοὺς μὴ τῆς κτήσεως ἀφειμένους. “ὁ γὰρ οἰκέτης”, φησί, “δοῦλός ἐστι κτήσει κατατεταγμένος”. καλοῦνται δ’ οἱ δοῦλοι, ὡς μὲν Κλείταρχός φησιν ἐν ταῖς Γλώσσαις, ἄζοι καὶ θεράποντες καὶ ἀκόλουθοι καὶ διάκονοι καὶ ὑπηρέται, ἔτι δ’ ἐπάμονες καὶ λάτρεις. Ἀμερίας (p. 13 Hoffmann) δὲ ἐρκίτας φησὶ καλεῖσθαι τοὺς κατὰ τοὺς ἀγροὺς οἰκέτας. Ἑρμῶν δὲ ἐν Κρητικαῖς Γλώτταις μνώτας τοὺς εὐγενεῖς οἰκέτας, Σέλευκος (*FHG* fr. 36) δ’ ἄζους τὰς θεραπαίνας καὶ τοὺς θεράποντας, ἀποφράσῃ δὲ τὴν δούλην καὶ βολίζην, σίνδρωνα δὲ τὸν δουλέκδουλον, ἀμφίπολον δὲ τὴν περὶ τὴν δέσποιναν θεράπαιναν, πρόπολον δὲ τὴν προπορευομένην. Πρόξενος δ’ ἐν δευτέρῳ Λακωνικῆς πολιτείας (*FGrHist* 703 F 5) ἐπικαλεῖσθαί φησιν χαλκίδας παρὰ Λακεδαιμονίοις τὰς θεραπαίνας. Ἴων δ’ ὁ Χῖος ἐν Λαέρτη (fr. 14 Sn.-K.) τὸν οἰκέτην ἐπὶ δούλου τέθεικεν εἰπών·

ἴθι μοι, δόμον, οἰκέτα, κλειῖσον ὑπόπτερος,
μή τις ἔλθῃ βροτῶν.

Ἀχαιὸς δ’ ἐν Ὀμφάλῃ (fr. 32 Sn.-K.) περὶ τοῦ σατύρου λέγων φησὶν·

<...> ὡς εὐδουλος, ὡς εὐοικος ἦν,

ιδίως λέγων “ὡς χρηστὸς ἔς τοὺς δούλους ἐστὶ καὶ τοὺς οἰκέτας”. ὅτι δὲ οἰκέτης ἐστὶν ὁ κατὰ τὴν οἰκίαν διατρίβων κἂν ἐλεύθερος ἢ κοινόν.